

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 48/2002 vp

Hallituksen esitys kuntoutusta koskevan lain- säädännön muuttamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä syyskuuta 2002 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen kuntoutusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 116/2002 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta on antanut asiasta lausunnon (TyVL 14/2002 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Anja Kairisalo, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Pentti Lehmijoki, työministeriö
- pääsihteeri Heidi Paatero, Kuntoutusasiain neuvottelukunta

- johtaja Riitta Korpiluoma, Eläketurvakeskus
- kuntoutuspäällikkö Jouko Waal, Kansaneläkelaitos
- sosiaalipoliittinen sihteeri Mirja Janérus, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- lainopillinen asiamies Risto Tuominen, Suomen Yrittäjät
- asiamies Johan Åström, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT, edustaen myös Palvelutyönantajia
- lakimies Irma Pahlman, Toimihenkilökeskujärjestö STTK
- asiantuntijalääkäri Mari Antti-Poika, Työeläkevuokraajat TELA ry
- kuntoutuskoordinaattori Raija Hukkamäki, Suomen Mielenterveysseura.

Lisäksi valiokunta on saanut Akavan kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain, kuntoutusrahalain, työntekijäin eläkelain ja merimieseläkelain ammatillista kuntoutusta koskevia säädöksiä sekä kansaneläkelaitoksen ja työeläkelaitoksille säädettyihin velvollisuuksiin järjestää ammatillista kuntoutusta henkilölle, jolla voidaan todeta

olevan sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva uhka joutua kansaneläkelaisena tai työeläkeläisenä tarkoitettulla tavalla työkyvyttömäksi. Ammatillisesta kuntoutuksesta säädettyihin työntekijälle oikeus ja sen edellytykset määriteltäisiin laissa.

Kansaneläkelaitoksen maksaman kuntoutusrahan taso nostettaisiin vastaamaan paremmin

nykyisen työeläkejärjestelmän maksaman kuntoutusrahan tasoa. Työntekijäin eläkelaisissa säädetäisiin osakuntoutusrahasta. Oikeus työeläkelakien tai kansaneläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaisi aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijalla oli viimeksi ollut oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan tai ammatillisen

sen kuntoutuksen ajalta maksettavaan kuntoutusrahaan.

Ehdotetut muutokset ovat osa työmarkkinajärjestöjen 12 päivänä marraskuuta 2001 sopimaa yksityisalojen työeläkkeiden kehittämistä, johon myös hallitus omalta osaltaan on sitoutunut.

Lainmuutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleistä

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksen tavoitteet ovat yhdenmukaisia työeläkejärjestelmän uudistamista koskevan hallituksen esityksen (HE 242/2002 vp) tavoitteiden kanssa. Ehdotetut lainsäädäntömuutokset ovat osa työmarkkinajärjestöjen sopimaa yksityisalojen työeläkkeiden kehittämistä, ja niiden tarkoituksena on tukea työssä jaksamista ja työelämässä pysymistä. Lakiehdotukset liittyvät myös hallitusohjelman tavoitteeseen kehittää työelämää ja sosiaaliturvaa niin, että työssä jaksettaisiin paremmin ja työssäkäyntiä voitaisiin jatkaa kaksi—kolme vuotta nykyistä pidempään.

Esityksen mukaan työntekijälle tulee oikeus ammatilliseen kuntoutukseen nykyisen kuntoutuksen harkinnanvaraisuuden sijasta. Esitys merkitsee selvää parannusta työntekijän asemaan. Oikeus kuntoutukseen syntyy työkyvyttömyyden uhan perusteella eli ammatillinen kuntoutus voitaisiin aloittaa jo siinä vaiheessa, kun henkilöllä on todettavissa olevasta sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva uhka joutua työkyvyttömäksi. Nykyiset säännökset edellyttävät, että työntekijän työkyky ja ansiomahdollisuudet ovat jo olennaisesti heikentyneet ennen kuin ammatillisiin kuntoutustoimenpiteisiin voidaan

ryhtyä. Työkyvyn olennaisen heikkenemisen vaatimus asettaa nykyisin korkean kynnyksen ammatillisen kuntoutuksen aloittamiselle.

Valiokunta toteaa, että ehdotetut lainsäädäntömuutokset luovat hyvät mahdollisuudet varhentaa ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä ja ehkäistä työkyvyttömyyttä. Varhaisella puuttumisella työkyvyttömyyden uhkaan voitaisiin saavuttaa lisävuosia työelämässä ja tukea työntekijöiden jatkamista työssään. Varhaisella puuttumisella on merkitystä myös kuntoutuksen vaikuttavuuden kannalta. Valiokunta korostaa uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta olevan keskeistä, että työpaikoilla opitaan tunnistamaan työkyvyttömyyden uhkaa sekä sitoudutaan aidosti työkyvyttömyyden ehkäisyyn ja vajaakuntoisuuden hallintaan. Aito sitoutuminen luo edellytykset edistää sekä työntekijän että työnantajan kannalta tarkoituksenmukaisia koulutus- ja kuntoutusratkaisuja ensisijaisesti työntekijän omalla työpaikalla.

Työterveyshuollon toimenpiteet

Työterveyshuolto on avainasemassa työntekijöiden kuntoutustarpeen riittävän varhaisessa toteutamisessa ja kuntoutustoimenpiteiden oikea-aikaisessa käynnistämisessä. Työterveyshuoltoa koskeva lainsäädäntö on vastikään uudistettu. Työterveyshuollon toimivuus käytännössä vaihtelee kuitenkin edelleen suuresti.

Työterveyshuollon kattavuus on vähäinen yrittäjien ja omaa työtään tekevien keskuudessa. Samoin työterveyshuollon järjestämisessä on puutteita ennenkaikkea pienissä työpaikoissa

sekä kausiluonteista työllistymistä tarjoavilla aloilla, esimerkiksi asennus- ja rakennusaloilla. Työterveyshuollon ulkopuolelle käytännössä usein jäävät myös epätyypillisissä, määräaikaissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa työskentelevät.

Työterveyshuollon sisältö vaatii kehittämistä, jotta rutiiniluontoisuuden sijasta toimenpiteet olisivat enemmän työntekijän yksilölliset tarpeet huomioon ottavia. Työpaikkatasolla työterveyshuollon, työntekijöiden sekä työn johtamisesta ja organisoinnista vastuussa olevien yhteistoiminnan tulee olla nykyistä tiiviimpää. Työssäjaksamisen ja työntekijöiden hyvinvoinnin sekä ennenaikaisen eläköitymisen ehkäisemisessä ovat merkittäviä muun muassa työn järjestämiseen liittyvät seikat kuten se, että työntekijämäärät ovat oikeassa suhteessa työmäärään ja että ammattitaidon ylläpidosta ja edistamisestä sekä johtamisen kehittämisestä huolehditaan. Valiokunta tähdentää myös työntekijän omaa vastuuta ja aktiivisuutta työolojensa, työkykynsä ja terveytensä vaalimisessa. Työkyvyn ja terveyden ylläpitämistä voi edistää kiinnittämällä huomiota elämäntapoihin liittyviin tekijöihin, kuten ravinto- ja liikuntatottumuksiin sekä päihteiden käyttöön ja tupakointiin.

Työkyvyttömyyden uhkaamien työntekijöiden työssä jatkamisen kannalta ovat ratkaisevia työpaikan olosuhteet eli mahdollistetaanko työnteko järjestämällä töitä, työaikoja tai muita työolosuhteita työntekijän vajaakuntoisuuden huomioon ottavaksi. Sairauden tai vamman kohdatessa työntekijän ainoaksi vaihtoehdoksi liian usein jää kokonaan työelämästä vetäytyminen, kun työpaikalla ei mahdollisteta osa-aikaista työskentelyä tai muuta järjestelyä, jolla työssä jatkamista sairaudesta tai vammasta riippumatta voisi yrittää. Erityisesti ikääntyneiden työntekijöiden työllistyminen uuteen työhön on edelleen erittäin vaikeaa, joten työpaikan säilyminen työkyvyn osittaisen alenemisen tilanteessakin on heille ensiarvoisen tärkeää. Valiokunta toteaa, että lainsäädännöllisten muutosten ohella tarvitaan työelämässä muutosta asenteisiin ja myös halua vaikuttaa siihen, että työ- ja ansaintakyvyn säilyttäminen ja palauttaminen aina olisi

ensisijainen vaihtoehto suhteessa työkyvyttömyyseläkkeelle hakeutumiseen. Valiokunta pitää tarpeellisena löytää kannusteita työnantajille, jotka suosivat vajaakuntoisten työllistämistä ja omaksuvat hyviä käytäntöjä työelämän tasa-arvon edistämiseksi. Valiokunta pitää harkinnanarvoisena, että valtiovalta ryhtyisi erikoispalkinnolla palkitsemaan työnantajia, jotka esimerkillisesti huolehtivat työntekijöiden kuntouttamisesta ja vajaakuntoisten työllistämisestä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että vajaakuntoisen työllistäminen kariutuu usein työnantajan haluttomuuteen ottaa riski vajaakuntoisen jäämisestä työkyvyttömyyseläkkeelle ja siitä viimeisen työnantajan maksettaviksi lankeavista eläkevastuista. Sosiaali- ja terveysvaliokunta katsoo työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnan tavoin, että työllistymismahdollisuuksia tulisi edistää pienentämällä viimeisen työnantajan eläkevastuuriskiä tilanteissa, joissa työnantaja ottaa palvelukseensa vajaakuntoisen ja eläketapahtuman syynä on jo palvelukseen otettaessa työntekijällä ollut sairaus, vika tai vamma. Vajaakuntoisten työllistämistä edistäisi lisäksi mahdollisuus perustaa sosiaalisia yrityksiä, joiden aikaansaamiseksi tarvittaisiin myös lainsäädännöllisiä toimenpiteitä.

Työttömien kuntoutus

Esityksen lähtökohta on, että työeläkejärjestelmän kuntouttamisen vastuulla olisivat ne henkilöt, jotka ovat kiinnittyneet työelämään, koska työeläkejärjestelmän kuntoutukseen on oikeus ehdolla, että työntekijän eläkkeeseen sisältyy tuleva aika. Jos yhteys työelämään on vähäinen, Kansaneläkelaitos vastaa kuntoutuksesta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, että myös työtä vailla olevien kuntoutus on tärkeää.

Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta on lausunnossaan vaatinut erityistä huomiota kiinnitettäväksi siihen, että tulevan ajan oikeuden piirissä olevat pitkään työelämässä toimineet työttömät työnhakijat saataisiin ohjattua työeläkejärjestelmän mukaiseen kuntoutukseen yhtä lailla kuin työssäolevat henkilöt. Työeläkelakien mukaisen kuntoutuksen avulla monille heistä voisi löytyä sopiva ratkaisu uudelleen sijoituksen tai koulu-

tuksen kautta. Työelämästä tulee työttömiksi työnhakijoiksi vuosittain noin 10 000 uutta vajaakuntoista, joilla alentunut työkyky on estänyt työssä jatkamisen. Monilla sairausvakuutuksen päiväraha-kausi on päättynyt työsuhteen aikana ilman mitään ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä.

Valiokunta painottaa, että liian usein sairastunut joutuu odottamaan tarpeettoman pitkään kuntoutustoimenpiteiden aloittamista, jolloin kunto heikkenee ja kuntoutusedellytykset huononevat. Kuntoutuksen aloittaminen riittävän varhain lisää kuntoutettavan motivaatiota suuntautua ensisijaisesti työelämään eikä eläköitymiseen. Vajaakuntoisen työkyvyn palauttamiseen tähtäävien toimenpiteiden painopiste tulisi ajoittaa sairastumista välittömästi seuraavaan sairauspäiväraha-kauden aikaan. Niissä tilanteissa, joissa työkyvyttömyyden pysyvyys on ilmeinen, olisi henkilön kannalta tarkoituksenmukaista saada ratkaisu työkyvyttömyyseläkkeestä. Työntekijällä, joka on saanut sairauspäivärahaa enimmäismäärän ja joka on edelleen terveydellisistä syistä kykenemätön työhönsä, on mahdollista turvata toimeentulonsa joko työkyvyttömyyseläkkeen tai, mikäli työkyvyttömyyseläkehakemus on hylätty, yleensä työttömyysturvan kautta. Niissä tilanteissa, joissa henkilö on palaamassa työhön joka tapauksessa, eläkkeen hakeminen ei ole tarkoituksenmukaista. Valiokunta pitää tärkeänä, että edellä kuvattuja toimeentuloturvan puutteita pyritään poistamaan sairausvakuutuksen ja eläkelainsäädännön säännöksiä kehittämällä. Valiokunta on aiemmin (StVM 45/2001 vp) edellyttänyt selvitettäväksi, tulisiko oikeus kansaneläkkeeseen alkaa työeläkelainsäädäntöä vastaavalla tavalla ilman sairauspäivärahan enimmäiskautta pysyvän työkyvyttömyyden ollessa ilmeinen. Valiokunta kiihottaa selvityksen tekemistä.

Kuntoutusraha

Kuntoutusrahakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettava kuntoutusrahan määrä olisi 75 prosenttia sairausvakuutuslaissa säädetystä työtu-

lost kaikkissa tuloluokissa. Esitetty muutos nostaa Kansaneläkelaitoksen maksaman kuntoutusrahan tason vastaamaan paremmin työeläkejärjestelmän maksamaa kuntoutusrahaa. Esitetty muutos on oikean suuntainen, koska etuuden matala taso on saattanut heikentää motivaatiota hakeutua Kansaneläkelaitoksen järjestämään kuntoutukseen. Uudistus yhdenmukaistaa eri järjestelmissä ammatillista kuntoutusta saavien kuntoutuksen aikaisen toimeentuloturvan tasoa.

Työeläkelaitoksen myöntämää kuntoutusrahaa ei ehdotuksen mukaan enää korotettaisi kuntoutuskorotuksella odotus- ja väliajoilta. Tänä aikana kuntoutujalle maksettaisiin työeläkeläisten mukaan työkyvyttömyyseläkkeen suuruisen kuntoutusraha. Valiokunta ehdottaa, että se voitaisiin lisäksi maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena ammatillisen kuntoutussuunnitelman valmistelun ajalta. Sen sijaan kuntoutustoimenpiteiden ajalta maksettaisiin sekä eläkkeen että kuntoutusrahan saajalle nykyisen suuruisen kuntoutuskorotus, 33 prosenttia kuntoutusrahan tai eläkkeen määrästä.

Työntekijäin eläkelaisissa ehdotetaan säädettäväksi osakuntoutusraha. Valiokunta pitää hyvänä, että kuntoutuksen toteuttaminen osakuntoutusrahan turvin mahdollistetaan niin, että työntekijä samanaikaisesti työskentelee siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista. Osittaisen etuuden maksaminen olisi valiokunnan näkemyksen mukaan perusteltua myös muissa sellaisissa tilanteissa, joissa työntekijän työkyky ei riitä kokoaikaiseen työntekoon. Muun muassa monien mielenterveyskuntoutujien, syöpäpotilaiden sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksista samoin kuin sydän- ja verisuonisairauksista kärsivien kannalta olisi järkevää sairaudesta huolimatta jatkaa osa-aikaisessa työssä tai sairauslomalla oltuaan joustavasti kokeilla työhön paluuta, jos toimeentuloa voisi täydentää osittaisella sairaus- tai kuntoutusetuudella. Valiokunta pitää tärkeänä selvittää, voitaisiinko edellä tarkoitetuissa tilanteissa mahdollistaa sairaus- tai kuntoutusetuuden myöntäminen osittaisena. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Työntekijän oikeusturva

Lakiehdotuksiin sisältyy käsite "työkyvyttömyyden uhka" kuntoutusoikeuden perusteena. Työkyvyttömyyden uhan todennäköisyyttä on arvioitava "lähivuosien aikana", joka perustelujen mukaan merkitsee noin viiden vuoden aikaa. Työkyvyttömyyden uhan arviointi on tehtävä kunkin työntekijän yksilöllisen tilanteen pohjalta ja uhan arvioinnissa on otettava huomioon sairauden, vian tai vamman ohella monet muut kunkin yksilön työkykyyn vaikuttavat seikat. Jotta lakiehdotuksen tarkoittaman kuntoutusoikeuden edellytysten arviointi toteutuisi asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua edistävällä tavalla, on kuntoutusoikeuden arviointikriteerien oltava mahdollisimman selkeitä. Lainsäädännön toimeenpanon kannalta tiedotuksella ja koulutuksella on tärkeä merkitys.

Esitys parantaa kuntoutukseen hakeutuvan oikeusturvaa, koska kuntoutukseen pääsystä voidaan jatkossa valittaa. Nykyinen työeläkejärjestelmän tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuva kuntoutusharkinta ei sisällä muutoksenhakumahdollisuutta. Ehdotettu muutos — paitsi merkitsee selkeää oikeusturvan parannusta — samalla käytännössä ohjaa siihen, että kuntoutusmahdollisuus tulisi ajallisesti aikaisemmin käsitellyksi kuin oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen. Ohjeistuksen ja oikeuskäytännön kautta vakiintuu myös linja siitä, millä edellytyksillä kuntoutustoimenpiteiden piiriin voi päästä. Ratkaisukäytännössä on tärkeää turvata kuntoutukseen hakeutuvien yhdenvertainen kohtelu.

Yksityiskohtaiset perustelut

Valiokunta ehdottaa 1. lakiehdotuksen 2 §:ssä, 3. lakiehdotuksen 4 k §:ssä ja 4. lakiehdotuksen 25 c §:ssä olevat viittaussäännökset korvattavaksi viittauksilla julkisista työvoimapalveluista annettuun lakiin sekä uuteen työttömyysturvalakiin, jotka lait eduskunta on hyväksynyt tulevaisuuteen 1.1.2003.

Lisäksi valiokunta ehdottaa 3. lakiehdotuksen 4 k §:ssä ja 4. lakiehdotuksen 25 c §:ssä määritellyn harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen soveltamisalaa laajennettavaksi siten, että kuntoutusavustusta voitaisiin maksaa myös kuntoutussuunnitelman laatimista varten. Maksaminen voisi olla perusteltua niissä tapauksissa, joissa suunnitelma on tarpeen työeläkejärjestelmän tukeman ammatillisen kuntoutuksen käynnistämiseksi, tai silloin, kun työeläkelaitos arvioi kuntoutussuunnitelman todennäköisesti johtavan työeläkejärjestelmän tukeman ammatillisen kuntoutuksen käynnistämiseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 2. ja 5. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina,

että 1., 3. ja 4. lakiehdotukset hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

*Valiokunnan muutosehdotukset***1.****Laki****kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1504/1995, sekä
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa (*poist.*), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2—4 momentti siirtyvät 3—5 momentiksi seuraavasti:

2 §*Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus*

Kansaneläkelaitoksen on järjestettävä vakuutetulle, jolle asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa uhkan tulla työkyvyttömäksi tai jonka työkyvyn ja ansiomahdollisuuksien on katsottava sairauden, vian tai vamman vuoksi olennaisesti heikentyneen, tarkoituksenmukainen ammatillinen kou-

lutus ja valmennus hänen työkykynsä säilyttämiseksi tai parantamiseksi, jollei sitä ole järjestetty *julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (/2002) (poist.)*, työeläkelakien taikka erityisopetusta koskevien säännösten perusteella.
 (2 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

3.**Laki****työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 h ja 4 j—4 n § sekä 5 b §:n 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 4 h ja 4 m § laissa 612/1991, 4 j § ja 5 b §:n 5 momentti laissa 1482/1995, 4 k § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 4 l § mainituissa laeissa 612/1991 ja 1482/1995 sekä laissa 1544/1993 ja 4 n § mainituissa laeissa 612/1991 ja 1482/1995 sekä laissa 1331/1999, sekä
lisätään lakiin siitä lailla 390/1995 kumotun 4 i §:n tilalle uusi 4 i § ja sen edelle uusi väliotsikko sekä (*poist.*) 4 l §:n edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

Kuntoutus

4 h §
(Kuten HE)

Kuntoutusetuudet

4 i ja 4 j §
(Kuten HE)

4 k §

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Kuntoutusavustusta maksetaan kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuotta kohden kummankin edellä mainitun syyn perusteella erikseen laskettuna, jollei sen maksaminen pitemmältä ajalta ole kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua. *Harkinnanvaraista kun-*

toutusavustusta voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman laatimista varten.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta 4 i §:ssä tarkoitetun kuntoutusrahan suuruista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain (/2002) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai (*poist.*) työmarkkinatukeen.

Ilmoitusvelvollisuus ja muutoksenhaku

4 l—4 n ja 5 b §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

4.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 25 e §:n 2—4 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 1745/1995,
muutetaan 25 ja 25 a—25 d § ja 25 e §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat viimeksi mainitussa laissa, sekä
lisätään lakiin uusi 25 f § seuraavasti:

25, 25 a ja 25 b §
(Kuten HE)

25 c §

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Kuntoutusavustusta maksetaan kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenteri-

vuotta kohden kummankin syyn perusteella erikseen laskettuna, jollei sen maksaminen pitemmältä ajalta ole kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua. *Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman laatimista varten.*

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa enintään kuudelta kuukaudelta 25 a §:ssä tarkoitettun kuntoutusrahan suuruista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kan-

nalta erityisen tarpeellista. Tällöin kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain (/2002) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai (*poist.*) työmarkkinatukeen.

25 d—25 f §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää edellytykset muuttaa lainsäädäntöä siten, että sairauspäiväraha tai

kuntoutusraha voitaisiin myöntää osittaisena silloin, kun työntekijän työkyky ei mahdollista kokoaikaista työskentelyä.

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Marjatta Vehkaoja /sd
vpj. Timo Ihamäki /kok
jäs. Eero Akaan-Penttilä /kok
Merikukka Forsius /vihr (osittain)
Tuula Haatainen /sd (osittain)
Inkeri Kerola /kesk
Niilo Keränen /kesk
Valto Koski /sd
Marjaana Koskinen /sd

Pehr Löf /r
Juha Rehula /kesk
Päivi Räsänen /kd
Sari Sarkomaa /kok (osittain)
Arto Seppälä /sd (osittain)
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Raija Vahasalo /kok
Jaana Ylä-Mononen /kesk
vjäs. Anne Huotari /vas (osittain).

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.